

İşbirlikli Öğrenme Yönteminin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi

Effect of Cooperative Learning Model on the Academic Success of Students at 6th Grade Social Studies Lesson

Nurten GÜRBÜZ

*Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim A.B.D., Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Erzurum
drnurtengurbuz@gmail.com*

Ufuk ŞİMŞEK

*Atatürk Üniversitesi, K. K. Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Erzurum
ufuk@atauni.edu.tr*

Kadir BERBER

*Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Ağrı
kberber58@mynet.com*

Özet

Bu araştırmanın amacı, işbirlikli öğrenme yönteminin Jigsaw, Grup Araştırması ve Okuma-Yazma-Sunma (OYS) tekniklerinin ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına olan etkisini tespit etmektir. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ilinde bir ortaokulun dört farklı şubesinde öğrenim gören toplam 88 altıncı sınıf öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Araştırma üç deney, bir kontrol grubu ile yürütülmüştür. İlgili ünitenin öğretimi araştırma gruplarında altı hafta süreyle ilgili yöntem ve teknikler uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akademik Başarı Testi (ABT) kullanılmıştır. Deney ve Kontrol grubu öğrencilerinin ABT öntest ve sontest puanları ANOVA ile analiz edilmiştir. Araştırma gruplarına uygulanan ABT ön test- son test sonuçlarına göre, kontrol grubu ve deney grubunda yer alan Jigsaw, Grup Araştırması, OYS grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler, İşbirlikli Öğrenme, Jigsaw, Grup Araştırması, Okuma-Yazma-Sunma

Abstract

The aim of this study is to determine the effect of jigsaw and group research, reading-writing-presenting techniques used in the application of cooperative learning model on the academic success of secondary school students. Experimental research design, including pre-test and post-test, was used in the study. Work group of the study consisted of 88 6th grade students studying in four different classes of a secondary school in Ağrı between 2014-2015 fall semester. The study was conducted with three experimental groups and one control group. The related unit was taught via the related techniques for six weeks with experimental groups. Academic Success Test (AST) was used as data collection tool of the study. The pre-test and post test scores of experimental and control groups from AST were analyzed by using ANOVA. According to the AST pre-test and posttest results of research groups, there was no significant difference between pre-test and posttest scores of control group, Jigsaw, Groups Research and Reading-Writing-Presenting students in experimental groups.

Keywords: Social Studies, Cooperative Learning, Jigsaw, Group Research, Reading-Writing-Presenting

GİRİŞ

İşbirlikli öğrenme modeli çok farklı şekillerde isimlendirilmiş ve tanımlanmıştır. Modelin İngilizcede “Cooperative Learning” olarak geçen ismini Açıkgöz (1992), “İşbirlikli öğrenme” ve Gömleksiz (1993) ise “Kubaşık Öğrenme” olarak dilimize aktarmaktadırlar. Modelin yukarıda verilen farklı adları dilimize, çoğunlukla “İşbirlikli Öğrenme” olarak çevirmektedir (Doymuş, 2013).

Günümüz eğitim sisteminin asıl amacı, öğrencilerin hızla değişen dünya şartlarına ayak uydurabilen, bağımsız düşünebilen, kişisel sorumluluk duygusu gelişmiş ve elde ettikleri bilgi ve becerileri yaşamı boyunca kullanma yetenekleri kazanmış öğrenciler yetiştirmektir (Doymuş, Şimşek ve Şimşek, 2005).

Günümüz eğitim anlayışında aktif yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Çağdaş yöntemlerin en etkililerinden birisi de işbirlikli öğrenme modelidir. İşbirlikli öğrenme, güdülemeyi arttırmak, öğrencilerin

kendilerine ve arkadaşlarına ilişkin olumlu tutum geliştirmelerinde yardımcı olmak, problem çözme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek ve işbirliğine dayalı toplumsal beceriler konusunda cesaretlendirmek için kullanılan bir sınıf içi öğrenme yaklaşımıdır (Gömlüksiz, 1993), öğrencilerin sınıf ortamında küçük karma gruplar oluşturarak ortak bir amaç doğrultusunda, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları grup başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Delen, 1998; Watson 1992; Johnson-Johnson 1992).Günümüzde birçok toplum bilim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler sayesinde hızlı bir ilerleme göstermektedir. Çağımız bilgiyi ezberleyen bireyler yerine bilgiyi edinebilen, edindiği bu bilgiyi hayatına geçirebilen, yeni bilgiler üretebilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır (Şen, 2008).

Temel felsefesi birlikte öğrenme olan işbirlikli öğrenme modelinin en önemli avantajları arasında; öğrencilerin öğretimsel işi yaparken hem birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı olmaları hem de sosyal etkileşimin olumlu etkilerinden en yüksek düzeyde faydalanmaları (Güvenç ve Açıkgöz, 2007), birlikte çalışma, problem çözme ve sosyal becerilerin gelişimi (Doymuş, Şimşek ve Bayrakçeken, 2004) konularında öğrencilere fayda sağlaması yer almaktadır.

Öğrencileri gelecekteki yaşamlarına hazırlayan ilköğretim kademesinin onlara iyi bir dostluk, kariyer ve aile kurmalarında yardımcı olacak işbirliği becerilerini de öğretmesi gerekmektedir. İşbirlikli öğrenme yöntemi, öğrencilerin akranlarıyla birlikte çalışarak ürünler ortaya koyarken sosyalleşmelerini de sağlar. Bu yöntem, iki veya daha fazla öğrencinin, hem kendisinin öğrenmesi hem de arkadaşlarının öğrenmesine yardım etmek için, küçük gruplarda birlikte öğrenmesini gerektirir (Slavin, 1995).

İşbirlikli öğrenme, grupların üzerinde çalışılan konuyla ilgili veriler toplaması, bireysel olarak yapılan çalışmaların birleştirilerek grup üretimine katkı sağlanması ve toplanan sonuçları birlikte tartışılarak yorumlanıp ürün hâlinde ortaya çıkarılması esasına dayanır (Sharan, 1980). Bir grup çalışmasının işbirlikli öğrenme olabilmesi için, öğrencilerin hem kendilerinin hem de gruptaki diğer öğrencilerin öğrenmelerini en üst düzeye çıkarmak amacıyla çalışmaları gerekmektedir. Çünkü işbirlikli öğrenme gruplarında, grup üyeleri ortak bir ürün ortaya koyarlar ve başarılı olduklarında grup olarak ödüllendirilirler. Dolayısıyla işbirlikli öğrenme gruplarındaki öğrenciler arasında olumlu bağımlılık söz konusudur. Bu yöntemde her ne kadar grup başarısı ödüllendirilse de grup başarısı, her öğrencinin ayrı ayrı öğrenme seviyesine bağlıdır ve her öğrenci, konuyu öğrenme ve üzerine düşen görevleri yapma sorumluluğunu taşır (Bölükbaş, 2014). İşbirlikli öğrenme, öğrencilerde, problem çözme, soru cevaplama yaklaşımlarını, ötekilerin fikirlerini ve konuları tartışmayı, birbirlerine soru sormayı teşvik eder. Öğrenciler arasında bireysel ve kültürel farklılıkları derin bir şekilde anlamalarını geliştirir (Yager vd., 1985).

Wilkinson (1994), işbirlikli öğrenmenin, sınıfta daha çabuk öğrenen öğrencilerin, ağır öğrenen öğrencilere, becerilerini geliştirmeleri yolunda yardım etmelerini sağladığını belirtmiştir. Bir başka deyişle, her öğrenci hem kendini hem de diğer grup üyelerini geliştirmeye çalışır. Çünkü bireysel grup başarısının bireysel başarıya bağlı olduğunun bilincindedirler. İşbirlikli öğrenmenin uygulanmasında birçok teknik kullanılmaktadır. Bu teknikler öğrenci sayısı, çevre şartları, sınıfın fiziki yapısı, ders ve ders konusuna bağlı olarak uygulanmaktadır (Maloof-White, 2005; Şimşek-Doymuş vd., 2008). İşbirlikli öğrenme yönteminin temel ilkeleri aynı olmakla beraber dersin amacına, konunun türüne, öğrencilerin özelliklerine, sınıfın ortamına göre farklı uygulamaları yani farklı teknikleri bulunmaktadır. Bu tekniklerin en yaygınları şunlardır: Jigsaw (I-II-III-IV-Ters Jigsaw-Konu Jigsawı), Birlikte Öğrenme, Öğrenci Takımları (Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri, Takım-Oyun-Turnuva, Takım Destekli Bireyselleştirme, Birleştirilmiş İşbirlikli Okuma ve Kompozisyon), Grup Araştırması, Akademik Çelişki, İşbirliği-İşbirliği, Buluş, Birlikte Sorulmuş Birlikte Öğrenelim (Bölükbaş, 2014).

Yapılan araştırmada uygulanan okuma-yazma-sunma tekniğinde öğrenciler, sınıfın fiziki yapısı, öğrenci sayısı ve öğrencilerin akademik başarıları dikkate alınarak 2-6 üyeli heterojen gruplara bölünür ve teknik ana hatları ile üç aşamalı bir şekilde gerçekleştirilir. Okuma aşamasında sınıftaki tüm gruplar her bir öğrencinin getirdiği farklı kaynakları kullanarak ders konusunu birbirlerine okurlar. Yazma aşamasında okumayı bitiren gruplar tüm kaynakları kaldırarak konu ile ilgili raporlarını yazarlar ve bu raporlar öğretmen/araştırmacı tarafından değerlendirilir. Değerlendirme sonucuna göre düşük skorlu grup okuma aşamasına geri dönerken yüksek skorlu gruplar sunma aşamasına geçer. Sunma aşamasında gruplar yaklaşık 20 dakika süren bir sunum gerçekleştirir ve sunumdan sonra merak edilen ve açık olmayan durumlar sınıf ortamında tartışılır (Okur-Akçay vd., 2012).

Jigsaw tekniğinde sınıf içerisindeki grupların heterojen olmasına dikkat edilerek 2-6 üyeli asıl gruplar oluşturulur. Oluşturulan bu gruplar başkanlarını seçerler ve kendilerine bir isim bulurlar. Daha sonra gruplardaki öğrencilerin her birine çalışılacak konunun bir kısmı verilir ya da öğrencinin herhangi bir konuyu seçmesi sağlanır. Uzman araştırmasında asıl gruplarında ilgili ünitenin ya da konunun aynı parçasını alan öğrencileri bir gruba toplayarak uzman grupları oluşturur. Bu uzman gruplardaki öğrenciler asıl gruplarına döndüklerinde grup arkadaşlarına öğretecekleri konu başlıklarını uzman grup arkadaşları ile birlikte araştırarak ve çalışarak hazırlarlar.

Bu sürecin sonunda uzman gruplardaki öğrenciler kendi konu başlıklarını öğrenmeye yönelik çalışmalarını tamamlamış olurlar. Üçüncü aşama olan rapor hazırlama ve yeniden biçimlendirme aşamasında ise uzman gruplardaki öğrenciler asıl gruplarına dönerler ve uzman gruplarında araştırmalarını yapıp çalıştıkları konu başlıklarını diğer arkadaşlarına öğretmeye çalışırlar. Bu süreçte de asıl grup arkadaşları ile derinlemesine tartışarak konu başlıklarını iyice öğrenir ve öğretirler. Asıl gruplardaki grup elemanlarının hepsi konu başlıklarını birbirlerine öğrettikten sonra bir rapor hazırlayarak çalışmalarını tamamlarlar. Tamamlama ve değerlendirme aşamasında öğrencilerin öğrenmelerini bütünleştirmek için bireysel, küçük grup ya da tüm sınıfın katıldığı bir aktivite gerçekleştirilebilir (Şimşek, 2007).

Grup araştırması tekniğinde ise sınıf iki kısma ayrılır. Örneğin 50 kişilik sınıf 25 A, 25 B olarak iki bölünür. Daha sonra bu kısımlar beşer kişilik alt gruplara ayrılır. İlk aşama olan sınıf tartışmasında öğrenciler tartışma için gruplar halinde toplanır ve konuyu araştırmak için plan yaparlar. Sınıf dışı araştırma safhasında her öğrenci araştırmasını gruba sunar. Öğretmen ise bu süreç içerisinde kaynak bilgisi vb. konularda rehberlik edici bir rol üstlenir. Sınıfa sunum aşamasında kısımlara ayrılmış gruplardan biri sunum yaparken diğer bir grup sorgulama etkinliğini gerçekleştirir. Bu aşamada diğer öğrenciler de tartışmaya katılır. Sonraki haftalar konu bitinceye kadar uygulama aynen bu şekilde devam eder (Şimşek, 2012).

Araştırmanın Amacı

Daha önce yapılan birçok çalışmada işbirlikli öğrenme modelinin geleneksel yöntemlerden başarılı olduğu ortaya konulmuştur (Koç, 2014; Aksoy, 2013; Aktaş, 2013; Ural ve Argün, 2010; Şimşek, Doymuş, Doğan ve Karaçöp, 2009; Gümüş ve Buluç, 2007; Çaycı vd.,2007). Bu çalışmada işbirlikli öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı; işbirlikli öğrenme modelinin uygulanmasında kullanılan Jigsaw (Birleştirme), Grup Araştırması, Okuma-Yazma-Sunma yöntemleri ile geleneksel yöntemin, ortaokul 6. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına olan etkisini tespit etmektir. İşbirlikli öğrenme modelinin üç yöntemi ile geleneksel yöntemin akademik başarıyı geliştirme bakımından karşılaştırılması amacı ile aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Çalışma grupları arasında uygulamadan önce öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mı?
2. Çalışma grupları arasında uygulamadan sonra öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mı?

YÖNTEM

Bu araştırma, 2014-2015 güz dönemi eğitim-öğretim yılında bir ortaokulun 6. sınıflarında öğrenim gören dört şubesindeki toplam 88 öğrenci oluşturmaktadır. Sınıflardan biri Grup Araştırması tekniğinin uygulandığı Grup Araştırması Grubu (GAG, n=22), ikincisi Jigsaw grubu (n:24), üçüncüsü Okuma-Yazma-Sunma grubu (OYSG, n:20) diğeri ise Geleneksel Öğretim yöntemlerinin uygulandığı Geleneksel Öğretim Grubu (GÖG, n=22) belirlenmiştir. Çalışma dört grupta da 6 hafta süreyle devam etmiştir. Çalışmada, Araştırmacı tarafından geliştirilen her biri beş puan değerinde toplam 16 sorudan oluşan Akademik Başarı Testi (ABT) kullanılmıştır. Araştırma grupları arasındaki farklılıkları belirleyebilmek için tanımlayıcı istatistikler ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada ön test – son test kontrol gruplu deneysel desen yöntemi kullanılmıştır. Bu modelde yansız atama ile gruplar oluşturulur. Gruplara deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır. Modelde ön testlerin bulunması, grupların deney öncesi benzerlik derecelerinin bilinmesine ve son test sonuçlarının buna göre düzeltilmesine yardım eder. Ancak deney öncesi ölçmenin anlamlı ölçüde birbirinden ayrı olması karşılaştırmaların yorumunu güçleştirir (Karasar, 2011).

Araştırma Grubu

Yapılan araştırmanın çalışma grubunu bir devlet okulunun 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz dönemi 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=88).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak 16 soruluk akademik başarı testi hazırlanarak ön-test ve son test olarak uygulanmıştır.

Akademik Başarı Testi (ABT)

Akademik Başarı Testi (ABT) çalışma kapsamındaki “Yeryüzünde Yaşam” ünite konuları dikkate alınarak, ilköğretim Sosyal Bilgiler programı ve Sosyal Bilgiler ders kitaplarından faydalanılarak hedeflenen öğrenci kazanımlarını ölçecek şekilde tasarlanmıştır. Hazırlanan sorularla ilgili konu dağılımına ve sorulara göre belirtke tabloları hazırlanarak alanında uzman olan 1 öğretim üyesi ve 2 Sosyal Bilgiler öğretmeni (6. sınıfları okutan) tarafından incelenip yanlışlıklar düzeltilip, eksikler giderildikten sonra ABT, her biri 5 puan değerinde 16 çoktan seçmeli soru olarak düzenlenmiştir. Yapılan düzeltmelerden sonra ABT, daha önce ilgili üniteyi görmüş olan ilköğretim 7. sınıfta okuyan iki şubedeki toplam 82 öğrenciye uygulanarak, test ölçümlerinin güvenilirliği tespit edilmiştir. ABT soru olarak düzenlenmiş ve güvenilirlik katsayısı 0,657 olarak tespit edilmiştir. Son şekli verilen ABT ölçme aracı, öntest ve sontest olarak uygulanmıştır.

Uygulama

Akademik Başarı Testi (ABT) denemenin yapıldığı sınıflara uygulamaya başlanmadan önce öntest olarak uygulanmış böylece öğrencilerin araştırma kapsamındaki konuyla ilgili davranışların ne kadarına sahip oldukları belirlenmiştir. Uygulama başlamadan önce teknikler hakkında sınıflara detaylı bir şekilde bilgi verilmiş ve tüm şubelerde dersler araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Daha sonra yapılan araştırmada, 6. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan Yeryüzünde Yaşam ünitesinin öğretiminde işbirlikli öğrenme tekniklerinden Jigsaw, grup araştırması ve okuma-yazma-sunma gibi üç farklı yöntem deney gruplarına haftada ikişer saat olmak üzere altı hafta süreyle uygulanmıştır. Uygulamadan sonra da bütün gruplara sontest olarak uygulanarak deney ve kontrol grupların da kazandırılan davranışlar ölçülmeye çalışılmıştır.

Jigsaw Yönteminin Uygulanması

Araştırma kapsamındaki Jigsaw yönteminin uygulandığı sınıfta yer alan 24 öğrenci Bu tekniğin uygulanacağı ağırlıklı genel not ortalamaları dikkate alınarak sınıfta Tablo 2’de gösterildiği biçimde ve grupların heterojen olmasına dikkat edilerek altı öğrenciden oluşan dört asıl gruba (AG1, AG2, AG3, AG4) ayrılmıştır. Birinci kısımdaki öğrenciler asıl gruplara ayrıldıktan sonra her grubun kendi aralarında bir grup başkanı seçmeleri sağlanmıştır. Daha sonra dört asıl grupta yer alan öğrencilere Tablo 1’de yer alan ilgili üniteye beş konu başlığı grup başkanları tarafından her bir öğrencinin bir alt konuyu araştırması, öğrenmesi ve grup arkadaşlarına öğretebilmesi amacı ile dağıtılmıştır.

Araştırma Kapsamındaki Ünite ve Alt Konu Başlıkları

Yeryüzünde Yaşam Ünitesi İle İlgili Alt Konular

- 1) Konuşan Haritalar
- 2) Doğayla Baş Başa
- 3) Dört Mevsim Türkiye
- 4) Zamanda Yolculuk
- 5) Bu Toprağın Sesi

Asıl gruplardaki aynı alt konu başlığını alan öğrenciler ilgili konularını araştırıp hazırlamaları ve daha sonra tekrar geri dönecekleri kendi asıl gruplarındaki diğer alt konu başlıklarını alan arkadaşlarına sunmaları için Tablo 2’de gösterildiği biçimde Jigsaw gruplarına yerleştirilmiştir. Böylece JG1(A1, B1, C1, D1, E1, F1); JG2(A2, B2, C2, D2, E2, F2); JG3(A3, B3, C3, D3, E3, F3); JG4 (A4, B4, C4, D4, E4, F4) olmak üzere toplam dört Jigsaw grubu oluşturulmuştur.

Tablo 1.

Asıl Gruplardan Jigsaw Gruplarının Oluşturulması

Asıl Gruplar (AG)	Jigsaw Gruplar(JG)
AG1 (A1, A2, A3, A4, A5, A6)	JG1 (A1, B1, C1, D1, E1, F1)
AG2 (B1, B2, B3, B4, B5, B6)	JG2 (A2, B2, C2, D2, E2, F2)
AG3 (C1, C2, C3, C4, C5, C6)	JG3 (A3, B3, C3, D3, E3, F3)
AG4 (D1, D2, D3, D4, D5, D6)	JG4 (A4, B4, C4, D4, E4, F4)

Asıl gruplarına dönen öğrencilerin konu başlıklarını grup arkadaşları ile derinlemesine tartışarak iyice öğrenmeleri ve birbirlerine öğretmeleri sağlanmıştır.

Okuma-Yazma-Sunma Tekniğinin Uygulanması

Okuma-yazma-sunma tekniğinin uygulanacağı sınıfta öğrenciler, öğrenci sayısı ve öğrencilerin akademik başarıları dikkate alınarak beşer kişilik dört heterojen gruba ayrılmıştır. Gruplara çalışma süresince işlenecek konu ifade edilmiştir. Daha sonra sınıftaki tüm gruplar her bir öğrencinin getirdiği farklı kaynakları kullanarak o haftaya ait ders konusunu birbirlerine okumuşlardır. Okumayı bitiren grupların kullandıkları tüm kaynaklar kaldırılmış ve kaynakları kaldırılan gruptan konu ile ilgili raporlarını yazmaları istenmiştir. Bu gruplar raporlarını yazmışlardır. Yazılan raporlar öğretmen tarafından değerlendirilip eksik olan yönleri tespit edilmiştir. Değerlendirme sonucuna göre yeterli görülmeyen gruplar okuma aşamasına geri döndürülmüştür. Yeterli görülen gruplar ise sunum aşamasına geçirilmiştir. Sunma aşamasında yer alan gruplar yaklaşık 15-20 dakika sunu yapmışlar ve sunumdan sonra merak edilen ve anlaşılmayan konular tartışılmıştır.

Grup Araştırması Tekniğinin Uygulanması

Seçmiş olduğumuz “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi belirlendikten sonra, kaynakları gözden geçirerek, tartışma vb. yöntemlerle verilen konu alt konulara ayrıldı. Bu işlem sırasında, öğrenciler önce önerilerini ortaya koymaları istendi ve daha sonra bu öneriler üzerinde konuşarak ortak bir öneri listesi oluşturuldu. Aynı alt konuya ilgi duyan öğrenciler bir araya getirilerek grup olmaları sağlandı. Gruplar, 2’si altı 2’si beşli olmak üzere toplam dört gruba ayrılmıştır. Bu aşamadan sonra grup üyeleri ortak bir şekilde nasıl çalışacaklarını nasıl bir iş bölümü yapacaklarının planı yapıldı. Öğrencilere, çalışmalarını tamamlayabilmeleri için gerekli olan zaman verildi. Gruplar, planlarını uygulayarak araştırmalarını bitirdikten sonra kendi grup üyelerine sunum yaptılar. Sunum aşamasında gruplardan biri sunum için diğer bir grup ise sorgulama için seçilmiştir. Sunum ve sorgulama yapılırken diğer öğrenciler de tartışmaya katılmıştır. Bu aşamadan sonra gruplar, topladıkları bilgileri düzenleyerek rapor haline getirdiler. Öğrenciler, düzenledikleri raporun hem öğretici hem de sınıftaki diğer öğrencilerin ilgilerini çekici olmasına özen göstermeleri konusunda uyarıldı. Hazırlanan raporlar değerlendirildi. Değerlendirmede; öğrencilerin konuyu araştırmaları, problemleri nasıl çözdükleri, nasıl çıkarımda buldukları ve sonuca nasıl ulaştıkları dikkate alınmıştır.

Anlatım Yönteminin Uygulanması

Öğretmen/Araştırmacı tarafından daha önceden hazırlanan bir plan doğrultusunda ilgili ünitenin işleniş yürütülmüştür. Ders kaynağı olarak ders kitabı kullanılmıştır. İlk olarak öğretmen tarafından konular anlatılmıştır. Daha sonra öğrencilere sorular sorulmuş alınan cevaplara göre konuya devam edilmiş veya konu tekrar edilmiştir. Konuyla ilgili öğrencilere çeşitli ödevler verilmiştir.

İlgili ünitenin işleniş bittikten sonra tüm uygulama gruplarına çalışmanın sonunda uygulanacak olan başarı testi son test olarak uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Sosyal Bilgiler dersi “Yeryüzünde Yaşam” ünitesinin öğretiminde öğrencilerin akademik başarıları üzerine Jigsaw, Okuma-Yazma-Sunma ve Grup Araştırması tekniği ile Geleneksel Öğretim yöntemlerinin etkisinin araştırılmasından elde edilen bulgular sunulmuştur.

Bu bölümde araştırmada bir ortaokulun dört farklı şubesinde öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerine uygulanan akademik başarı testinden elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçlar verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ilgili üniteye ait ön bilgi düzeylerini belirlemek için hazırlanan ABT ön test olarak uygulanmış ve elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri ve ANOVA analiz sonuçları Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5’ de verilmiştir.

Tablo 2.

ABT'nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri

Gruplar	N	X	SS	Minimum	Maximum
Kontrol	22	41,82	13,500	15	70
Grup araştırması	22	41,36	13,290	15	65
Okuma-Yazma-Sunma	20	45,00	11,921	25	70
Jigsaw	24	41,67	15,012	5	65
TOPLAM	88	42,39	13,390	5	70

Tablo 2'deki ABT'nin ön testinden elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde kontrol grubunun puan ortalamasının Grup Araştırmasının ve Jigsaw grubuna göre puan ortalamasından daha yüksek ve OYS grubundan ise daha düşüktür; görüldüğü üzere en yüksek puan ortalamasına OYS grubunun sahip olduğu görülmektedir ($X_{kontrol}= 41,82$; $X_{Jigsaw}= 41,67$; $X_{Grup\ Araştırması}= 41,36$; $X_{OYS}=45,00$). Grupların öntest puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak bir farkın olup olmadığını belirlemek için ANOVA analizi yapılmış sonuçlar Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 3.

ABT'nin Ön Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Anova Analizi

	Karelerin toplamı	Sd	Karelerin ortalaması	F	P
Gruplar arası	179,167	3	59,722	,325	,807
Gruplar içi	15419,697	84	183,568		
TOPLAM	15598,864	87			

Tablo 3' deki analiz sonuçları incelendiğinde uygulama grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür [$F(3,84)= 0,325$; $p=0,807$].

Tablo 4.

ABT'nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri

Gruplar	N	X	SS	Minimum	Maximum
Kontrol	22	52,95	14,692	25	75
Grup araştırması	22	47,95	14,447	15	65
Okuma-Yazma- Sunma	20	50,25	13,810	25	70
Jigsaw	24	49,17	13,242	25	80
TOPLAM	88	50,06	13,927	15	80

Tablo 4'deki ABT'nin son testinden elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde kontrol grubunun puan ortalamasının diğer yöntemlere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Kontrol grubuna en yakın olarak da OYS'nin olduğu görülmektedir ($X_{kontrol}= 52,95$; $X_{Jigsaw}= 49,17$; $X_{Grup\ Araştırması}= 47,95$; $X_{OYS}=50,25$).

Tablo 5.

ABT'nin Son Test Verilerinden Elde Edilen Puanların Anova Analizi

	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar arası	301,723	3	100,574	,510	,677
Gruplar içi	16572,992	84	197,298		
TOPLAM	16874,716	87			

Tablo 5' deki analiz sonuçları incelendiğinde uygulama grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür [$F(3,84)= 0,510$; $p=0,677$].

SONUÇ ve TARTIŞMA

İşbirlikli öğrenme modelinin uygulanmasında kullanılan Jigsaw (Birleştirme), Grup Araştırma yöntemleri, Okuma-Yazma-Sunum (OYS) ile Geleneksel öğretim yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisinin incelendiği bu çalışmada, deney ve kontrol grubunda Akademik Başarı testinin (ABT) ön test, son test puan ortalamaları incelendiğinde, kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamasının deney grubu öğrencilerinin (Grup Araştırması ve Jigsaw, OYS) öntest puan ortalamasından daha yüksek; OYS grubu öğrencilerinin puan ortalamasının ise öntest en yüksek olduğu görülmektedir. Son test de ise kontrol grubu öğrencilerinin puan ortalamalarının Grup Araştırması, Jigsaw ve OYS grubu öğrencilerinin puan ortalamalarından daha yüksektir. Araştırmada, deney grubunda yer alan Jigsaw ile Grup Araştırması ve OYS grubu öğrencilerinin öntest ve son test puanları ile kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve son test puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre, uygulamaya katılan grupların işbirliği ve geleneksel öğretim yöntemleri bakımından benzerlik gösterdiği sonucuna varılabilir.

Sınıflar arasında anlamlı bir farklılığın olmayışı işbirlikli öğrenme yöntemlerinin uygulandığı bu sınıflardaki öğrenciler tarafından yeterince benimsenmediği şeklinde yorumlanabilir. Bu yöntemlerin öğrencilerin aktif bir şekilde öğretim etkinliklerine katılmayı, bilgiyi hazır olarak alma alışkanlıkları, grup olma bilincinde olmamaları, ekonomik anlamdaki yetersizlikler, farklı kaynaklara ulaşamama gibi sebeplerden dolayı bu özellikleri taşımayan sınıflarda yeterince başarılı olamadığı düşünülebilir. Bu sonuç yapılan çalışmaların sonuçları ile paralellik göstermektedir (Şimşek, Doymuş ve Karaçöp, 2008).

Elde edilen sonuçlara göre şu tavsiyeler uygun görülmektedir:

1. Ortaokul sosyal bilgiler programları yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını öngörmesine rağmen öğrencileri 6. sınıfa kadar öğretmen merkezli öğrenme yaklaşımlarına muhatap olduğu için İşbirlikli öğrenme becerileri yeteri kadar gelişmemiş olabilmektedir bu alışkanlığın değiştirilmesi kısa sürede mümkün olamamaktadır. Dolayısıyla öğrenciler öğretmenden öğrenmeyi tercih etmektedirler. Aktif yöntem ve teknikler erken dönemlerden itibaren uygulanmalıdır,
2. Konuların azaltılıp, sürenin uzatılması sağlanmalı,
3. İşbirlikli öğrenme yöntemlerinin etkili olabilmesi için öğrencilerin kaynaklara kolay ulaşmaları ve etkili kullanmayı öğrenmelerine rehberlik edilmeli,
4. Diğer zümre öğretmenlerle işbirliği yapılarak bu yöntemin farklı derslerde de yöntemin kullanılması etkililiğini artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (1992). *İşbirlikli Öğrenme: Kuram Araştırma Uygulama*. Malatya: Uğurel Matbaası.
- Aksoy, G. (2013). *The effects of learning together and reading-writing-application techniques on increasing 6th grade students' ability of graphic and academic achievement*. Energy Education Science and Technology, Part B, 5 (1), 61-68.
- Aktaş, M. (2013). *5E öğrenme modeli ve işbirlikli öğrenme yönteminin biyoloji dersi başarısına etkisi*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 14 (3).
- Bölükbaş, F. (2014). *Jigsaw-IV Tekniğinin Yabancı Öğrencilerin Türkçedeki Temel Zamanları Öğrenmeleri Üzerindeki Etkisi*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 3/3 2014 s. 196-209, TÜRKİYE International Journal of Turkish Literature Culture Education Volume 3/3 2014 p. 196-209, TURKEY.
- Çaycı, B., Demir, M.K., Başaran, M., ve Demir, M., (2007). *Sosyal bilgiler dersinde işbirliğine dayalı öğrenme ile kavram öğretimi*. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(2), 619-630.
- Delen, H. (1998). *Temel Eğitim Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kubaşık Öğrenme Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Doymuş, K. (2013). *İşbirlikli Öğrenme Modeli*. <http://kemaldoymus.files.wordpress.com/2013/03/ic59fbirlikli-bc3b6lc3bcm-1.pdf>
Erişim tarihi: 25/12/2014.
- Doymuş, K., Şimşek, Ü. ve Şimşek, U. (2005). *İşbirlikçi öğrenme yöntemi üzerine derleme: I. İşbirlikçi öğrenme yöntemi ve yöntemle ilgili çalışmalar*. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 7 (1), 59-83.
- Doymuş, K., Şimşek, Ü., ve Bayrakçeken, S., (2004). *İşbirlikçi öğrenme yönteminin fen bilgisi dersinde akademik başarı ve tutuma etkisi*. Türk Fen Eğitimi Dergisi, 1(2), 103-115
- Gömleksiz, M. (1993). *Kubaşık öğrenme yöntemi ile geleneksel yöntemin demokratik tutumlar ve erişime etkisi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Gümüş, O., Buluç, B., (2007). *İşbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının türkçe dersinde akademik başarıya etkisi ve öğrencilerin derse ilgisi*. Educational Administration: Theory and Praticce, Issue 49, pp: 7-30.
- Güvenç H. ve Açıkgöz, K. Ü. (2007). *İşbirlikli öğrenme ve kavram haritalarının öğrenme stratejisi kullanımı üzerindeki etkileri*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 7 (1), 95-127.
- Johnson, D.W. & Johnson, R.T. (1992). Approaches To Implementing Cooperative Learning In The Social Studies Classroom, Cooperative Learning In The Social Studies Classroom: An Invitation Social Study, R.J., Stahl and R.L., Vansicle (Eds). Washington National Council for the social studies. Bulletin No: 87, 44-51.
- Karasar, N., (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Koç, Y. (2014). *Okuma-yazma-uygulama ve öğrenci takımları başarı bölümleri yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkisi: Madde ve Isı Ünitesi*. Ekev Akademi Dergisi, 18(58), 191-210.
- Maloof, J.E. & White, V. K. B. (2005). "Team Study Training In The College Biology Laboratory", Journal of Biological Education, 39(3), 120- 124.
- Okur Akçay, N. ve Doymuş, K. (2012). *The effects of group investigation and cooperative learning techniques applied in teaching force and motion subjects on students' academic achievements*. Journal of Educational Sciences Research, 2 (1), 109-123
- Sharan, S. (1980). *Cooperative Learning in Small Groups: Recent Methods and Effects on Achievement, Attitudes, and Ethnic Relations*. Review of Educational Research, 50(2), 241- 271.
- Slavin, R. E. *Cooperative Learning: Student Teams. What research says to the teacher*, <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED222489.pdf>. 1982, Erişim Tarihi:18.04.2011.
- Slavin R. (1995) *Cooperative learning: Theory, research and practice* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall,
- şen, F.(2008). *İlköğretim 7. Sınıflarda. Matematik Dersi "1. Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler Konusunda" Aktif Öğrenme Temelli Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- şimşek, Ü. (2007). *Çözeltiler ve kimyasal denge konularında uygulanan jigsaw ve birlikte öğrenme tekniklerinin öğrencilerin maddenin tanecikli yapıda öğrenmeleri ve akademik başarıları üzerine etkisi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- şimşek, Ü., Doymuş, K. & Karaçöp, A. (2008). "*Çözeltiler Ünitesinde Uygulanan Grup Araştırması Tekniğinin Öğrencilerin Maddenin Tanecikli Yapıda Anlamalarına Ve Akademik Başarılarına Etkisi*", Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3 (1-2), 87-99.
- şimşek, Ü., Doymuş, K., Doğan, A. ve Karaçöp, A. (2009). *İşbirlikli öğrenmenin iki farklı tekniğinin öğrencilerin kimyasal denge konusundaki akademik başarılarına etkisi*. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(3), 763-791.
- şimşek, U. (2012). Effects of cooperative learning methods on social studies undergraduate students' achievement in political science, *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 322-328.
- Ural, A. ve Argün, Z. (2010). *İşbirlikli öğrenmenin matematikte başarıya ve tutuma etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 8(2), 489-516.
- Watson, S. B. (1992). *The Essential Elements Of Cooperative Learning*, *The American Biology Teacher*, 54(2), 84-86.
- Wilkinson, M. (1994). *Using Student Stories to Build Vocabulary in Cooperative Learning Groups*. Clearing House, 67, 221-223.
- Yager, S., Johnson,R., Johnson,D.W & Snider, B. (1985). *The Effect of Cooperative and Individualistic Learning Experiences on Positive and Negative Cross-Handicap Relations Contemporary*, Educational Psychology, 10.,127-138

Extended Summary

In this study, the effect of cooperative learning method on students' academic success was investigated. In this context, the purpose of the study is to determine the effect of jigsaw, research group, reading-writing-presenting methods which were used in the applications of cooperative learning model, and the traditional method on elementary school 6th grade students' academic success.

The participants of this study were 88 students (6th grade) who were enrolled in four different classes in a public elementary school during 2014-2015 academic years. One of the classes was chosen as group research group (GRG) in which the group research technique was administered (n:22), while the second class was chosen

as jigsaw group(JG; n:24), the third one was as reading-writing-representing group (RWRG; n:20), and the last one as control group (CG; n:22) in which the traditional teaching method was administered.

In the study, the academic success test (AST) was designed by considering the unit of “life on Earth”, by benefitting from elementary school social studies program and social studies course books, and in the way of measuring targeted student outcomes (objectives). The question distribution sheet and rubric were prepared according to the questions in the AST and subjected to expert opinions who were one academician who is teaching in the department of elementary school social studies education and two teachers who are teaching this subject to 6th grade students. They examined the test (AST) and stated the deficiencies about the test. These deficiencies were eliminated. The last version of the test was composed of 16 multiple choice questions with five points each. After the necessary arrangements were done, the AST was administered to 82 students in 7th grade who were already taught this lesson. Therefore, the reliability of the test was measured. The AST was prepared as questions and the reliability coefficient was found as 0.627.

The investigation of explanatory statistics of the data gathered from pre-test administration of AST showed that the point-average of control group was found to be higher compared to that of group research and jigsaw groups and lower than that of OYS group. In addition, point-average of OYS group was found to be the highest among all ($X_{CG}= 41,82$; $X_{JG}= 41,67$; $X_{GRG} = 41,36$; $X_{RWRG}=45,00$). The analysis results indicated that the applications groups were not statistically significant according to pre-test results [$F(3,84)= 0,325$; $p=0,807$]. In the investigation of explanatory statistics of the data gathered from post-test application of AST, point-average of control group was found to be the highest compared to that of other groups who were taught with other teaching methods ($X_{CG}= 52,95$; $X_{JG} = 49,17$; $X_{GRG}= 47,95$; $X_{RWRG}=50,25$). Briefly, analysis results indicated that no statistically significant result was found among the point-averages of application groups [$F(3,84)= 0,510$; $p=0,677$].

In this study investigating the effect of the techniques including jigsaw, group research, and reading-writing-presenting used in cooperative learning model, and traditional method on students' academic success, the data gathered from pre- and post-tests of administration of AST indicated that students' point-average of pre-test results of control group was higher than that of experimental group (group research and jigsaw) and students' point average of RWR group in pre-test was found to be highest among all. On the other hand, control group students' point average in post-test was higher than students' point averages in group research, jigsaw and RWR groups. In the study, there were no statistically significant differences between the pre-test and post-tests results among students' in jigsaw, group research, and RWR groups in the experimental groups and there was no statistically significant differences between the pre- and post-tests results among students in control group. According to these results, it can be concluded that there are similarities for students in the application groups who were taught with cooperative and traditional teaching methods.

The results of not having difference among classrooms in which the cooperative learning model was administered can be interpreted in such a way that students in such classrooms could not espouse the cooperative learning model adequately. It can be taught that students who were taught in this method were unsuccessful due to the fact that they did not attend the teaching activities actively, that they get used to get the knowledge in readily available manner, that they were not consciousness of being in group, that they were inadequate economically, and that they had difficulty to reach different sources.